

اقتصاد بهسازی و تخریب زمین

نویسندگان:

Ephraim Nkonya , Alisher Mirzabaev,

Joachim von Braun

مترجمین:

مهدی پندار

فرزام پوراصغر سنگداری

سجاد بهرامی

Ephraim Nkonya , Alisher Mirzabaev, Joachim von Braun	عنوان و نام پدیدآور
سجاد بهرامی	اقتصاد بهسازی و تخریب زمین/نویسندگان صحیح: ویراستاران
تهران: انتشارات علوی، ۱۳۹۹.	مشخصات نشر
۵۳۰ ص.	مشخصات ظاهری
978-964-310670-6	شابک
فیفا	وضعیت فهرست نویسی
A Global – Economics of Land Degradation and Improvement Assessment for Sustainable Development	یادداشت
تخریب زمین -- جنبه‌های اقتصادی	موضوع
Land degradation -- Economic aspects	موضوع
تخریب زمین -- جنبه‌های اقتصادی -- نمونه پژوهی	موضوع
Land degradation -- Economic aspects -- Case studies	موضوع
توسعه پایدار	موضوع
Sustainable development	موضوع
اقتصاد محیط زیست	موضوع
Environmental economics	موضوع
نونی، افرایم	شناسه افزوده
Nkonya, Ephraim	شناسه افزوده
میرزایی، علیشیر	شناسه افزوده
Mirzabaev, Alisher	شناسه افزوده
فون براون، یوآخیم، ۱۹۵۰-م.	شناسه افزوده
1950- Von Braun, Joachim	شناسه افزوده
پندار، مهدی، ۱۳۵۶-مترجم	شناسه افزوده
پوراصغر سند، فرزاد، ۱۳۲۰-مترجم	شناسه افزوده
بهرامی، سجاد، ۱۳۶۹-مترجم	شناسه افزوده
S637	رده بندی کنگره
۳۳۳/۷	رده بندی دیویی
۶۱۲۵۰۱۶	شماره کتابشناسی ملی

اقتصاد بهسازی و تخریب زمین

Ephraim Nkonya, Alisher Mirzabaev	نویسندگان
von Braun	مترجمین
دکتر مهدی پندار (عضو هیات علمی دانشگاه تهران) -	
فرزام پوراصغر سنگاچین - سجاد بهرامی	
۱۳۹۹/اول	نوب چاپ
زهره انصاری	مدیر تولید
زهره انصاری	طراح جلد
۹۷۸ - ۹۶۴ - ۳۱۰ - ۶۷۰ - ۶	شابک
۷۰۰۰۰ ریال	قیمت

انتشارات علوی

nashrealavi@yahoo.com

نشانی: خیابان انقلاب - مقابل دانشگاه تهران - ساختمان ۱۲۹۶ (ظروفچی)

طبقه سوم-واحد ۱۰ | تلفن: ۶۶۴۶۵۰۳۵-۶۶۴۰۷۵۱۳

فهرست مطالب

۹.....	پیش‌فتار
۱۲.....	تقدیر و تشکر
۱۶.....	پیش‌گفتار مترجمان
۲۱.....	فصل اول: اقتصاد بهسازی و تخریب زمین مقدمه و کلیات
۲۳.....	۱- چکیده
۲۵.....	۲- تخریب زمین: یک مشکل جهانی
۲۶.....	۳- اهمیت اقتصاد تخریب و بهسازی زمین
۲۹.....	۴- مقیاس تخریب زمین در جهان
۳۱.....	۵- هزینه‌های اقدام و عدم اقدام
۳۱.....	۶- سیاست‌هایی برای ملاحظات جهانی و منطقه‌ای
۴۰.....	۷- قوانین و مقررات و توسعه اثربخشی دولت
۴۱.....	۸- ارتقای دسترسی به بازارها و خدمات روستایی
۴۳.....	۹- توسعه امنیت مالکیت زمین
۴۴.....	۱۰- راه پیش رو
۴۷.....	۱۱- منابع
۵۱.....	فصل دوم: مفاهیم و روش‌های ارزیابی جهانی اقتصاد تخریب و بهسازی زمین
۵۳.....	۱- چکیده
۵۳.....	۲- مقدمه
۶۰.....	۳- چارچوب مفهومی
۶۶.....	۴- چارچوب روش‌شناسی
۶۶.....	۵- تحلیل عوامل تخریب زمین
۷۳.....	۶- هزینه فایده اقدامات و عدم اقدامات برای مقابله با تخریب زمین

۷- چارچوب نمونه‌برداری برای مطالعات موردی.....	۷۷
۸- نتایج و بازخوردها.....	۸۲
۹- منابع.....	۸۴

فصل سوم: چارچوب اقدام و عدم اقدام برای مقابله با تخریب زمین..... ۸۹

۱- چکیده.....	۹۱
۲- مقدمه.....	۹۱
۳- مرور عوامل نهادی تخریب زمین.....	۹۳
۴- بحال بررسی‌های موردی.....	۱۰۴
۵- چارچوب تحلیلی: روش لایه‌بندی شده تحلیل اقتصادی نهادی.....	۱۰۵
۶- چهارچوب نهادی: اقدام برای مقابله با تخریب زمین.....	۱۰۸
۷- ایجاد نهاد برای اس‌آداب و رسوم و سنت‌ها یا اقدامات سطح یک (L1).....	۱۰۹
۸- اصلاحات نهادی یا اقدامات سطح دو (L2).....	۱۱۰
۹- اصلاحات حکمرانی یا اقدامات سطح سه (L3).....	۱۱۴
۱۰- ایجاد ساختارهای مدیریت محلی.....	۱۱۵
۱۱- بهبود تخصیص بهینه منابع، اقدامات سطح ۴ (L4).....	۱۱۸
۱۲- تشریح تصمیم‌گیری‌های کاربردی اساسی توسط بازیگران: رویکرد معطوف به بازیگران.....	۱۲۰
۱۳- نتایج.....	۱۲۲
۱۴- منابع.....	۱۲۵

فصل چهارم: نقشه‌سازی مبتنی بر تولید زیست‌توده تخریب زمین در مناطق حاد جهان..... ۱۳۳

۱- چکیده.....	۱۳۵
۲- مقدمه.....	۱۳۶
۳- مرور ادبیات.....	۱۳۷
۴- چارچوب مفهومی.....	۱۴۱
۵- داده‌ها و روش‌شناسی.....	۱۴۲
۶- روند بلندمدت سالانه NDVI به‌عنوان معیار و شاخص تقریبی از کاهش بلند مدت تولید زیست‌توده.....	۱۴۴
۷- مطالعات نقشه برداری و مدل‌سازی موجودی جهانی (GIMMS) مبتنی بر داده‌های شاخص NDVI.....	۱۴۸

۱۴۹	۸- نتایج
۱۵۳	۹- تصحیح اثرات تغییر بارندگی
۱۶۲	۱۰- تشریح لایه پوشش زمین
۱۶۷	۱۱- پتانسیل تخریب خاک ناشی از کاربرد کودهای شیمیایی
۱۷۰	۱۲- اصلاح و بهبود خاک در مناطق مختلف
۱۷۳	۱۳- نتایج
۱۷۷	۱۴- منابع

فصل پنجم: ارزیابی تخریب زمین با استفاده از برداشت‌های زمین و دورسنجی ۱۸۵

۱۸۷	۱- چکیده
۱۸۸	۲- مقدمه
۱۹۴	۳- داده‌ها
۲۰۵	۴- روش‌ها
۲۱۰	۵- بحث و نتایج
۲۴۳	۶- نتایج
۲۴۵	۷- منابع

فصل ششم: هزینه‌های جهانی تخریب زمین ۲۴۹

۲۵۱	۱- چکیده
۲۵۳	۲- مقدمه
۲۵۵	۳- مطالعات جهانی و گذشته در خصوص هزینه‌های تخریب زمین
۲۵۹	۴- انواع کاربری زمین و ویژگی‌های آنها
۲۵۹	۵- تعریف و طبقه‌بندی بیوم‌های خشکی و انواع کاربری زمین و پوشش زمین
۲۶۸	۶- رویکرد تحلیلی
۲۷۰	۷- تخریب زمین ناشی از تغییر کاربری زمین و تغییر پوشش زمین (LUCC)
۲۷۱	۸- تخریب زمین ناشی از کاربرد شیوه‌های مدیریت مخرب زمین در اراضی کشاورزی ایستا
۲۷۸	۹- تخریب زمین در اراضی چراگاه ایستا
۲۷۹	۱۰- کل هزینه تخریب زمین
۲۸۰	۱۱- هزینه اقدام برای مقابله با تخریب زمین
۲۸۵	۱۲- داده‌ها

۱۳- تخریب زمین در اراضی کشاورزی ایستا.....	۲۹۹
۱۴- نتایج.....	۳۰۷
۱۵- هزینه تخریب ناشی از کاربرد شیوه‌های مخرب زمین بر اراضی کشاورزی.....	۳۱۲
۱۶- هزینه تخریب زمین در بیوم‌های علفزار (مراتع).....	۳۲۲
۱۷- خلاصه هزینه‌های تخریب زمین.....	۳۲۳
۱۸- هزینه اقدام برای مقابله با تخریب زمین.....	۳۲۴
۱۹- نتایج و مضامین سیاستی.....	۳۳۱
۲۰- منابع.....	۳۳۳

فصل هفتم: پیشران‌های جهانی تخریب و بهسازی زمین..... ۳۴۳

۱- چکیده.....	۳۴۵
۲- مقدمه.....	۳۴۵
۳- پیشینه و ادبیات تحقیق.....	۳۴۸
۴- روش‌ها و داده‌ها.....	۳۵۳
۵- نتایج.....	۳۶۱
۶- نتیجه‌گیری.....	۳۹۲
۷- منابع.....	۳۹۳

فصل هشتم: تخمین‌های جهانی اثرات تخریب منابع بر تولیدات دامی در بازه زمانی ۲۰۱۱ - ۲۰۰۱..... ۳۹۹

۱- چکیده.....	۴۰۱
۲- مقدمه.....	۴۰۲
۳- روش‌های مدل‌سازی.....	۴۰۵
۴- استخراج محصول مراتع (علفزارها) با استفاده از مدل‌های آماری و داده‌های تصویری.....	۴۰۸
۵- گردآوری داده برای تخمین تولید دام.....	۴۱۱
۶- تخمین تغییرات تولید دام.....	۴۱۵
۷- بحث و نتیجه.....	۴۲۲
۸- نتیجه‌گیری.....	۴۲۷
۹- منابع.....	۴۳۰

فصل نهم: اقتصاد تخریب زمین در منطقه زیر صحرای آفریقا (SSA)..... ۴۳۷

۱- چکیده ۴۳۹

۲- مقدمه ۴۴۱

۳- سیاست‌های مدیریت پایدار زمین (SLM) در منطقه زیر صحرای آفریقا..... ۴۴۵

۴- سیاست‌های توسعه پایدار ۴۴۷

۵- یارانه نهاده‌ها ۴۴۹

۶- سیاست‌های مدیریت آب کشاورزی ۴۵۱

۷- تحال وضعیت مدیریت آب کشاورزی در منطقه زیر صحرای آفریقا ۴۵۵

۸- مالکیت زمین ۴۵۸

۹- اثر بخشی و حکمرانی دولت ۴۶۰

۱۰- دسترسی زیربنای بازار ۴۶۳

۱۱- جمعیت ۴۶۶

۱۲- تأمین مالی مدیریت پایدار زمین ۴۶۹

۱۳- داده‌ها و روش‌های تحلیل ۴۷۶

۱۴- پیشران‌های تغییر اراضی کشاورزی و هزینه‌های تخریب زمین ۴۷۷

۱۵- شدت تخریب زمین در منطقه زیر صحرای آفریقا ۴۸۴

۱۶- تخریب اراضی بیوم‌های مرتعی ۴۹۱

۱۷- نتایج اقتصادسنجی ۴۹۸

۱۸- حفاظت از جنگل‌ها و غلزارها (مراتع) و افزایش بهره‌وری آنها ۵۰۸

۱۹- افزایش دسترسی به بازارها ۵۱۰

۲۰- بهبود و توسعه اثربخشی دولت و امنیت مالکیت زمین ۵۱۱

۲۱- افزایش اتخاذ مدیریت یکپارچه حاصلخیزی خاک (ISFM) ۵۱۲

۲۲- منابع ۵۱۳

پیشگفتار

حاصلخیزی خاک برای بقای انسان بر روی کره زمین ضروری است. در این خصوص تخریب خاک و زمین چالش‌های زیادی را فراروی رفاه انسان و امنیت غذایی تمامی افراد بشر در همه نقاط جهان قرار داده است. علاوه بر این، خاک نه تنها غذا، فیبر و بسیاری از انواع زیست توده‌ها را برای بشر تامین می‌کند، بلکه طیف گسترده‌ای از سایر خدمات زیست بومی ضروری مانند جذب کربن، پالایش و تصفیه آب، ارزش‌های فرهنگی و زیست‌شناختی نیز فراهم می‌کند. متأسفانه در دوره آنتروپوسن (دوره استیلای بشر) و از زمانی پیدایش انسان بر زمین، تخریب زیست بوم‌های طبیعی از جمله تخریب زمین و خاک به صورت شتابانی افزایش یافته و چالش‌های فراوانی را فراروی دستیابی به اهداف توسعه پایدار و کاهش فقر قرار داده است.

تخریب و فرو افت زیست بوم‌ها در نتیجه فعالیت‌های انسانی معضلات و چالش‌های زیست محیطی فراوانی را رقم زده و باعث کاهش حاصلخیزی و بهره‌وری زمین شده است. این پدیده نیز به نوبه خود باعث شده است تا زیست بوم‌های ارزشمندی مانند جنگل‌ها به زیست بوم‌های کم ارزش‌تر، به‌ویژه در کشورهای با درآمد کم و فقیر تبدیل شوند. این در حالی است که بیشتر مردم ساکن در این کشورها برای بقای خود به شدت به منابع طبیعی وابسته هستند.

پیامدهای کمیابی منابع باعث شده است تا اعمال ممنوعیت‌ها و ضوابط برای دسترسی مردم به زمین و خاک حاصلخیز تشدید شود. از این رو، مدیریت پایدار خاک و حکمرانی مسئولانه زمین نقش بسیار مهمی در دستیابی به اهداف توسعه

پایدار (SDGs) دارد. به‌ویژه، مدیریت پایدار زمین برای دستیابی به برخی از اهداف توسعه پایدار (SDGs) مانند کاهش تخریب زمین و دستورکار بلندپروازانه برای کاهش اثرات تغییر اقلیم و حفاظت از تنوع زیستی که در مجموعه‌ای از نشست‌های جهانی از جمله هفته جهانی خاک بر آن تاکید شده است، نقش حیاتی دارد.

کتاب پیش رو با عنوان "اقتصاد تخریب و بهسازی زمین" دانش و اطلاعات ارزشمندی در سطوح جهانی، منطقه‌ای و ملی در زمینه هزینه‌های تخریب زمین و منافع حاصل از مقابله با تخریب زمین ارائه می‌کند.

مهم‌ترین مزیت و نقاط قوت این کتاب این است که در آن نه تنها در مورد ارزش‌های بازاری خسارات ناشی از تخریب زمین بر تولیدات دامی و کشاورزی بحث شده است، بلکه در مورد خسارات گسترده خدمات زیست بوم‌ها نیز به بحث می‌پردازد. این کتاب اطلاعات زیادی در مورد انواع هزینه‌های تخریب زمین، که توسط جوامع محلی ارزیابی شده است، ارائه می‌کند. مضمون مورد بررسی در این کتاب، پیشران‌های اصلی تخریب زمین قلمداد می‌شوند که می‌توان بر مبنای آنها راهبردهای متسجمی را برای مدیریت پایدار زمین ارائه کرد.

پژوهش‌های ارائه شده در این کتاب نشان می‌دهند که سرمایه‌گذاری برای مقابله با تخریب زمین، بازگشت اقتصادی معنی‌دار و قابل ملاحظه‌ای را به همراه دارد. پس از بحث درباره سرمایه‌گذاری، ما مجبوریم پرسش‌ها و مسائلی را که در مورد اتخاذ اقدامات و سیاست‌های مدیریت پایدار زمین مطرح کنیم. برای اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های احیای زمین، ما باید درک و شناخت کاملی از موانع فراروی جنبه‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی داشته باشیم.

نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که باید توجهات ویژه‌ای به ایجاد انگیزه‌های لازم در جوامع محلی برای مقابله با تخریب زمین معطوف شود. این کار مستلزم به

رسمیت شناختن مالکیت زمین، ارتقا و توسعه خدمات و توانمندسازی جوامع محلی برای مدیریت منابع طبیعی است. لذا شناسایی روندهای اجرایی از طریق فرایندهای مشارکت همه ذی نفعان باید در کانون توجه قرار گیرد. این کتاب می‌تواند منابع و مآخذ ارزشمندی برای سیاست‌گذاران، جوامع مدنی و برنامه‌ریزان ارائه کند.

کلاوس تاپفر^۱

۱. مدیر اجرایی موسسه مطالعات پایدار پیشرفته (IASS) و معاون سابق دبیرکل سازمان ملل متحد، دبیر کل اجرایی برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد (UNEP)